

OBSAH

ÚVOD A OSOBNÍ POZADÍ	9
--------------------------------	---

A – ZÁKLADY

1. ANATOMIE SDĚLENÍ	19
<i>Když někdo sděluje něco svého...</i>	
1.1 Věcný obsah	20
<i>O čem Tě zpravuji</i>	
1.2 Sebeprojevy	20
<i>Co Ti sděluji o sobě</i>	
1.3 Vztah	20
<i>Co si o Tobě myslím a jaké to je mezi námi</i>	
1.4 Výzva	22
<i>K čemu Tě chci pobídnout</i>	
1.5 Sdělení jako předmět komunikační diagnostiky	23
1.5.1 Sdělení a poselství	24
1.5.2 Souladná a rozporná sdělení	26
2. NASLOUCHÁNÍ ČTYŘMA UŠIMA	33
2.1 „Volný výběr“ ze strany příjemce	34
2.2 Jednostranné způsoby příjmu	35
2.2.1 „Věcné ucho“	35
2.2.2 „Vztahové ucho“	38
2.2.3 „Sebeprojevové ucho“	40
2.2.4 „Výzvové ucho“	43
2.3 Přijímané sdělení jako výtvar příjemce	44
2.3.1 Některé příčiny chyb v příjmu	47
3. SETKÁNÍ S VÝSLEDKEM PŘÍJMU	51
<i>Zpětná vazba</i>	
3.1 „Psycho-chemické reakce“	51
3.2 Porovnání tří pochodů příjmu sdělení	53
3.3 Prověřování představ o skutečnosti	55
3.4 Odpovědnost příjemce za svou odezvu	58

4. INTERAKCE	61
<i>Společná hra zdroje a příjemce</i>	
4.1 Individuální zvláštnosti jako výsledek interakce	61
4.2 Interpunkce	63
<i>Kdo začal?</i>	
4.3 $1 + 1 = 3$	64
<i>Shrnutí hlavních rysů systémověteoretického přístupu</i>	
5. METAKOMUNIKACE – ZVYK PŘÍŠTÍ GENERACE?	67

A – VYBRANÉ PROBLÉMY MEZILIDSKÉ KOMUNIKACE

6. SEBEPROJEVOVÁ STRÁNKA SDĚLENÍ	73
6.1 Strach ze sebeprojevení	73
6.1.1 Jak vzniká strach ze sebeprojevení	74
6.1.2 Svět soudců a soupeřů – výtvar představitosti?	77
6.2 Sebeředstavení a sebeskrytí	78
6.2.1 Techniky vytváření dojmu	78
6.2.2 Techniky skrývání za fasádou	79
6.2.3 Demonstrativní sebesnižování	83
6.3 Účinky technik sebeprojevu	84
6.4 K čemu nabádá psychologie	84
6.4.1 Vnitřní soulad a opravdovost	85
6.4.2 Výběrová opravdovost	87
6.4.3 Správnost	88
6.5 Opravdovost jako cíl výcviku?	89
6.5.1 Sebezážitkové skupiny	90
6.5.2 Pomocná pravidla	91
6.5.3 „Velikost spočívá v přiznání slabosti“	92
7. VĚCNÁ STRÁNKA SDĚLENÍ	95
7.1 Věcnost	95
7.1.1 První strategie: „To sem nepatří!“	97
7.1.2 Druhá strategie: „Problémy mají přednost“	97
7.1.3 Odrhování věcné a vztahové roviny v běžném životě	99
7.1.4 Zveřejněné a skutečné téma: „Typické řeči o houbách“	101
7.2 Srozumitelnost	103
7.2.1 Nástin kapitoly „Srozumitelnost“	104
7.2.2 Co je srozumitelnost?	104
7.2.3 Měření srozumitelnosti	110
7.2.4 Zlepšování srozumitelnosti textů	111
7.2.5 Výcvik ve srozumitelném podávání informací	114

8. VZTAHOVÁ STRÁNKA SDĚLENÍ	115
8.1 Přehled	115
„ <i>Jak to vlastně se mnou mluví?</i> “	
8.2 Nástroje k uchopení vztahového dění	120
8.2.1 Kříž stylů chování	120
8.2.2 Transakční analýza	124
8.3 Obraz o druhém	129
8.4 Zápas o vymezení vztahu	131
8.4.1 Čtyři reakce příjemce na nabídku vztahu	131
8.4.2 Tři základní druhy vztahů	133
8.4.3 Vztahové manévry	133
8.4.4 Studentka a mladý muž – příklad	134
8.5 Dlouhodobé účinky vztahových poselství na sebepojetí	137
8.5.1 Utváření sebepojetí prostřednictvím „poselství o tobě“ a „nálepkování“	138
8.5.2 Nálepkování ničemů	139
8.5.3 Sebepečení jako tvůrce zkušeností	140
8.5.4 Vyhybání a zkreslování u vnitřních zkušeností	143
8.6 Zacházení se vztahovými problémy	144
8.6.1 Vyjasňování vztahu	145
8.7 Funkcionalizace vztahové roviny	148
„ <i>Zkusme také jednou být lidští!</i> “	
9. VÝZVOVÁ STRÁNKA SDĚLENÍ	153
9.1 Vyjádření a ovlivnění: dvě funkce komunikace	153
9.2 O neúspěšnosti mnohých výzev	156
9.2.1 Vztahem podmíněná alergie na výzvy	156
9.2.2 Výzvy jako nevhodný prostředek „hlubokých“ změn	157
9.2.3 Výzvy jako „lupičí autorství“	158
9.2.4 Výzvy znemožňují spontánní chování	158
9.2.5 Výzvy rušící klid duše	159
9.3 Skryté výzvy („s neslyšným krokem“)	161
9.3.1 Čím jsou skryté výzvy tak výhodné?	163
9.3.2 Reagování v rozporu s výzvou	164
9.3.3 Výzva skrytá ve věcném sdělení	165
9.3.4 Některé reklamní strategie	167
9.3.5 Výzvoová povaha pojmů	169
9.4 Paradoxní výzvy	172
9.4.1 O „nařizování opaku“	172
9.4.2 Řešení prvního a druhého řádu	174
9.4.3 Předpisy příznaků	175
9.4.4 Paradoxní výzvy jako taktický manévr k zajištění nadvlády	176
9.5 Otevřené výzvy	176
9.5.1 Důvody proti užívání otevřených výzev v jednání s lidmi	177
9.5.2 Otevřená výzva jako lék nemocné komunikace	179
9.5.3 Základní postoje nezbytné pro otevřenou výzvu	180

---

10. DOSLOV PRO PSYCHOLOGY	183
<i>A pro všechny, kteří se s psychologií dostávají do styku</i>	
10.1 Naděje a nebezpečí „psychologické“ komunikace	183
10.2 „Pane psychologu, zůstaňte člověkem!“ – satira	183
10.3 „Deformace povoláním?“	186
10.4 Psychožargon	187
10.5 Terapeutické chování jako prostředek manipulace a boje	188
10.6 Dvojitá povaha psychologických způsobů chování	188
10.7 „Nucená opravdovost“	189
LITERATURA	191
VĚCNÝ REJSTŘÍK.	195